

УДК 811.161.2'373.23

**РЕАЛІЗАЦІЇ ВАРІАНТІВ КОРЕНІВ *ВОРОБ-* І *ГОРОБ-*
У СЛОВ'ЯНСЬКІЙ АНТРОПОНІМІЇ****В. О. Яцій**

*Інститут української мови НАН України, відділ історії української мови та ономастики; 01001, м. Київ, вул. Грушевського, 4;
тел.: (044) 279-18-85; моб.: +3 096 846-80-11; e-mail: jatsiy@ukr.net*

У пропонованій статті з'ясовано особливості реалізації варіантів коренів вороб- і гороб-, а також похідних від них утворень у зафіксованих слов'янських особових назвах. На матеріалі писемно засвідчених антропонімних дериватів встановлено як їх мотиваційні особливості, так і простежено фонетичні й граматичні модифікації, а також словотвірні моделі, за якими утворилися похідні антропоніми. Завдяки різноаспектному проведеному дослідженню вдалося обґрунтувати відомі думки про те, що ономастика будь-якої території певною мірою пов'язана з мовними особливостями відповідного регіону.

Ключові слова: *онім, антропонім, топонім, прізвище, апелятив, пропріалізація, прізвисько, онімізація, похідне утворення, дериват.*

Слов'янський антропонімікон (власні особові назви) – надзвичайно цікавий і по-особливому притягувальний до себе лексичний пласт, який завжди викликає зацікавлення дослідників. Ця своєрідна безкрая скарбниця власних особових найменувань з усіма наявними в їх структурі лексичними, фонетичними та граматичними особливостями містить винятково широку інформацію не тільки для ономастів, а й для істориків мови, етимологів, діалектологів, лексикологів, фонетистів, граматистів, фольклористів та ін.

Порівняно велику групу ономастикону будь-якої країни становлять особові назви, мотивовані певними індивідуальними ознаками першоносіїв. Звичайно, первісно це були прізвиська, які часто-густо згодом ставали поширенішими й відомішими суспільству, аніж саме прізвище тієї чи тієї конкретної особи. За спостереженнями Ю.К. Редька, «значну групу сучасних <...> прізвищ складають прізвища, основою для утворення яких була якась характеристична особиста ознака людини, що виділяла її з-поміж оточення» [23, с. 64]. Однією із таких, очевидно, є порівняння людини з *горобцем* – маленьким сірим птахом, який живе переважно поблизу житла людини [27 II, с. 135] або ж з будь-якою дрібною пташкою (ластівкою, коноплянкою, синицею, солов'єм, коршаком і т. ін.) [16, с. 41, 42]. Немає сумніву, що прізвиська, а дещо пізніше – прізвища *Горобець*, *Воробей* і под. люди отримували завдяки зовнішнім «індивідуальним окресленням» [33, с. 107], особистим

рисам характеру чи поведінки. Для підтвердження сказаного наведемо відповідні апелятиви-орнітоніми, які так чи інакше пов'язані з характеристикою людини. Зокрема, укр. *горобець* у словосполученні «*стріляний (старий) горобець*» вживається для називання людини, яка «має великий досвід, кого важко обдурити» [27 II, с. 135]. А от суфіксально ускладнене за допомогою форманта *-ик* від первинного *воробейко* рос. діал. *воробейчик* – це характеристика особи, «чоловіка маленького на зріст» [25 5, с. 102]. Усім відомо, що пташка *горобець* відзначається надзвичайно великою рухливістю, активністю, стрибучістю, цвірінканням тощо. Тому цілком імовірно, що людям надають подібні прізвиська саме через їхню непосидючість, спритність, надмірну балакучість.

Отож, коли йдеться про зв'язок апелятивів з відповідними похідними антропонімами, то говорять не про утворення других від перших, а про метафоризацію самих апелятивів.

Стосовно загальної назви, то номінація *горобець* утворена пізніше від первинного *воробець / воробей*. Початковий приголосний *г-* у слові *горобець* (< від псл. **vorbьсь*) з'явився замість первісного *в-*, швидше за все, під впливом сприйняття останнього як протетичного (на зразок *в-* у словах *вівця́, вогонь, вулиця*). Отож, початковий *в-* змінив протетичний придиховий *г-* (як у словах на зразок *горі́х, го́стрий* тощо) [9 1, с. 570]. Як підтверджують лексикографічні джерела, орнітонім *горобець* та його фонетичний аналог – *воробей* – мають в українській та інших слов'янських мовах численні фонетичні, граматичні й лексичні варіанти, докладніше представлені в таких роботах: [9 1, с. 569-570; 20 1, 186; 2, 24; 16, с. 41, 42; 18, с. 443-444; 17, с. 191; 1 I, с. 44, 49, 72, 73; II, с. 111, 261; 25 4, с. 125; 5, с. 102, 103, 104, 106; 2 5, с. 89, 90; 6 1, с. 222; 5, с. 109; 31 1, с. 140; 37 VII, с. 725 та ін.].

Які ж особливості реалізації варіантів коренів *вороб-* і *гороб-* у доступних нам для дослідження джерелах слов'янській антропонімії?

Спершу нагадаємо прізвище всесвітньо відомого російського художника XIX-XX ст. М.О. Врубеля, предки з батькового боку якого були пруськими поляками. Воно безпосередньо пов'язане з апелятивом *wróbel* «горобець» (з польської).

Далі наведемо варіанти прізвищевих реалізацій зазначених коренів.

Вороб- та його варіанти у слов'янських антропонімах

Укр. *Варбель* – сучасне прізвище емігранта в США [35, с. 81], а також рос. *Вербель*, (патронімне утворення на *-ов-ич*) *Вербелович* [10] [словоформи, позбавлені повноголосся *-оро-* (*-ара-*), *-ере-*] ~ *Воробель*.

Рос. *Вербейко*, (похідне утворення на *-ов*) *Воробейков* [10], ст.-пол. *Wrobelko*, 1396 р. [36 II, с. 704] ~ апелятивами укр. діал. (поліськ.) *верребейко* (зменш. до *верребей*) «горобець», «будь-яка дрібна пташка (ластівка, коноплянка, синиця, соловей, коршак і т. ін.)» [16, с. 41] [із нас-

лідком утрати повноголосся; щодо типологічної моделі пор. ще зх.-поліськ. *вербух* «горобець»; 1 I, с. 49].

Укр. *Вороб* – сучасне прізвище жителя с. Гута-Камінська Камінь-Каширського р-ну Волинської обл. («чоловік невисокого росту») [26 I, с. 204] ~ укр. діал. (зх.-поліськ.) *вораб* «горобець» [1 I, с. 72] [форма з наявним елементом усічення].

Укр. *Воробей* [24 I, с. 169], сюди ж додамо ще *Воробей* (2) – сучасні прізвища в с. Кримно Старовижівського р-ну та в м. Луцьк Волинської обл. («чоловік, який тільки те й робить, що відганяє горобців від будинку») [26 I, с. 204], *Воробій* [24 I, с. 169], ст.-рос. Іван Іванович Синица *Воробьев*, 1551 р. [7, с. 72], рос. *Воробей*, *Ворбьев* < **Ворбей*, (відтопонімний дериват на -ск-ий) *Воробьевский* [10], *Воробьев* [29], блр. *Варабей*, *Верабей*, (похідне) *Вараб'ёў* [21, с. 218, 425, 481], пол. *Worobej*, *Worobiej*, *Worbiej*, *Worobij*, *Worobzej*, (похідні утворення з суфіксами -ow та -ew) *Worobijew*, *Warobiow*, *Warobjew*, *Worobiew*, *Worobiow*, *Worobjew*, *Worobjow*, (відтопонімне) *Worobiowski* [36 II, с. 704], болг. *Врабе*, *Врабод* [11, с. 55] ~ апелятивами укр. діал. (поліськ.) *веробей*, *варабей*, *вирибей*, *воробей* «горобець», «будь-яка дрібна пташка (ластівка, коноплянка, синиця, соловей, коршак і т. ін.)» [16, с. 41, 42], *варабей*, *вараб'ей* “т. с.” [18, с. 443-444], зх.-поліськ. *ворабей*, *воробей* “т. с.” [1 I, с. 73], рос. діал. *веробей*, *воробей* “т. с.” [25 4, с. 125; 5, с. 102], півден. *вирабей* “т. с.” [9 1, с. 570], блр. діал. *воробей* “т. с.” [31 1, с. 140], *вірабей* “т. с.” [5, с. 109], *варабей* “т. с.” [9 1, с. 570].

Рос. *Воробейников* [10] < **Воробейник* < **Воробейный* < *Воробей*.

Укр. *Воробейчик* – прізвище в с. Боровно Камінь-Каширського р-ну Волинської обл. [26 I, с. 204], блр. *Воробейчик* [4, с. 85], пол. *Worobiejczyk* [36 II, с. 704], (похідне утворення на -ов) рос. *Воробейчиков* [10] ~ апелятивом рос. діал. *воробейчик* «про чоловіка маленького на зріст» [25 5, с. 102].

Укр. *Воробель* [24 I, с. 169], *Варабель* – сучасне прізвище в с. Велимче Ратнівського р-ну («чоловік невисокого росту»), **Воробель* > мн. *Вороблі* – прізвище в с. Качин Камінь-Каширського р-ну Волинської обл. («так у селі прозивають усю родину») [26 I, с. 172, 204], рос. *Воробель* [10], пол. *Worobel* [36 II, с. 704] ~ апелятивом укр. діал. *ворабель* «горобець» [9 1, с. 570], варіантами зх.-поліськ. *варабель*, *воробель*, *вурубель* “т. с.” [1 I, с. 44, 73].

Укр. Миколай *Воробець*, 1661-1720 рр. [3 I/10, с. 624], сюди додамо ще *Воробець* [24 I, с. 169], *Воробец* [15, с. 151], рос. *Воробец*, (похідні) *Воробцев*, *Воробцов* [10], пол. *Worobiec*, *Worobec*, *Worobec*, *Wrabec*, *Wrabiec*, *Wrobiec*, (відтопонімне) *Worobecki* [36 II, с. 704], хорв. *Vrabec* [38, с. 173], чеськ. *Vrablec*, *Vrabec* [34, с. 189] ~ апелятивами укр. діал. (бойк.) *воробець*, *воробиць* «горобець» [20 2, с. 24], поліськ. *веробець* “т. с.”, «будь-яка дрібна пташка (ластівка, коноплянка, синиця, соловей, коршак і т. ін.)» [16, с. 41], зх.-поліськ. *воробець* «горобець» [27 I, с. 739];

1 I, с. 73], рос. діал. *воробѣц* “т. с.” [25 5, с. 102], пол. *wróbelec* “т. с.” [37 VII, с. 725], чеськ., слвц. *vrabec*, болг. *вrabѣц*, макед. *вrabец*, серб. та хорв. *вrabац*, слвн. *vrabec* “т. с.” [9 1, с. 570] та ін.

Пол. *Woroby*, (відтопонімне) *Worobicki* [36 II, с. 704] < *Worob*.

Рос. *Воробин* [10] < **Вороба*, пор., наприклад, укр. *Вороб*.

Пол. *Worobicz* [36 II, с. 704], (похідне) чеськ. *Vrablicová* [34, с. 189] < *Worob*.

Пол. *Worobiczak* [36 II, с. 704] < *Worobicz* < *Worob*.

Пол. *Worobiczuk* [36 II, с. 704] < *Worobicz* < *Worob*.

Пол. *Worobion*, (вторинне) *Woroboniec* [36 II, с. 704] < *Worob*.

Укр. **Вороблевич* (< поселення *Вороблевичі* у Львівській обл.) [32, с. 216], ст.-пол. *Wróblewicz*, 1602 р. [36 II, с. 704] ~ апелятивом укр. діал. *ворабель* «горобець» [9 1, с. 570].

Укр. *Воробліха* – сучасне прізвисько жительки с. Річиця Ратнівського р-ну Волинської обл. («від прізвища *Воробей*») [26 1, с. 204] ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *вороблічка* «самка горобця» [1 I, с. 73].

Укр. *Воробок*, (вторинні деривати) *Воробкевич* [24 1, с. 169], блр. *Воробкевич* [4, с. 85], рос. *Воробков* [4, с. 85], пол. *Worobik*, *Wrobik*, *Wrobek*, (патронім) *Worobkiewicz* [36 II, с. 704], чеськ. *Vrabka*, *Vrabik*, *Vrabek* [34, с. 189], ст.-болг. *Вrabек*, *Вrabко*, XIV ст. [11, с. 55] ~ апелятивами укр. діал. *воробок* «горобець» [9 1, с. 570], рос. діал. *воробок*, *воробко* “т. с.” [2 5, с. 90].

Укр. *Ворбух* (полонізована словоформа) – сучасне прізвисько в м. Любомль, *Варабух* – прізвисько в с. Завітне Ківерцівського р-ну («чоловік маленький на зріст, як горобець»), споріднені *Воробух* – прізвисько в с. Галинівка Володимир-Волинського р-ну («чоловік, який так називав горобців»), *Вороб'юх* – прізвисько в с. Доротище Ковельського р-ну, *Вороб'юха* – прізвисько жительки в с. Баківці Луцького р-ну («коли у жінки питали, як живе, то відповідала: «Як горобець у стрісі»), *Вербух* (2) – прізвиська в с. Залухів («чоловік, який любив стріляти горобців») та в с. Щедрогір Ратнівського р-ну Волинської обл.) [26 1, с. 172, 183, 204] ~ апелятивами укр. діал. (зх.-поліськ.) *вербух*, *варабух* «горобець» [1 I, с. 44, 49], блр. діал. *варабух* “т. с.” [17, с. 191] тощо.

Рос. **Воробушек* > *Воробушков* [10], *Воробушкин* [4, с. 85] ~ апелятивами рос. діал. *воробушек* «горобець» [2 5, с. 90], *воробьюшка* “т. с.” [25 5, с. 106], укр. діал. (зх.-поліськ.) *варабушок* “т. с.” [1 I, с. 44] тощо.

Укр. *Воробчак* [22, с. 147] < **Воробча* ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *воробча* «горобеня» [1 I, с. 73].

Укр. *Воробчик*, 1648 р. [30, с. 67] ~ апелятивом рос. діал. *воробчик* «горобець» [25 5, с. 103].

Укр. *Воробчук* [14, с. 78], рос. *Воробчук* [4, с. 85], пол. *Worobczuk* [36 II, с. 704] < *Воробець*.

Рос. *Воробжанский* – дериват із формантом *-ск-ий* [10] < топонім **Воробжан(-и)* < антропоніми **Воробжан* < **Воробіж* < *Вороб*.

Рос. *Воробьенко* [10] ~ апелятивами рос. *воробье́нок* «горобеня» [8 1, с. 242], укр. діал. *воробень* «горобець» [9 1, с. 570].

Укр. **Воробляк(ч)а* – потенційне прізвисько (> ойконім *Вороблячин* у Яворівському р-ні Львівської обл.) [32, с. 230], (похідне на *-ов-а*) рос. ж. *Воробьякова* [10] < **Воробляк* < *Воробель*.

Ст.-болг. *Врѣбчо*, XVI ст. [11, с. 55].

Пол. *Wroben*, (відтопонімні похідні) *Wrobiński*, *Wróbiński*, *Wrubiński* [36 II, с. 704].

Ст.-пол. *Wroblak*, 1399 р., пол. *Wróblak*, 1656 р., *Worobiak* [36 II, с. 704] < *Wróbel*.

Ст.-пол. *Wroblík*, (патронім на *-ow-ic*) *Wroblíkowic*, 1399 р., *Wróblík*, 1602 р. [36 II, с. 704], чеськ. *Vrablík* [34, с. 189] ~ апелятивом пол. *wróbelek* «горобеня» [37 VII, с. 725].

Укр. **Вруб* (> топонім *Врубівка* – поселення на Луганщині) [32, с. 205] ~ *Вороб*.

Укр. *Вру́бель* – полонізована форма [24 1, с. 173], *Вробіль* [35, с. 96], *Врабель* [19, с. 67], (похідні) *Вроблевскій* Богдань (пор., наприклад: “Bohdan Wroblewski”), 1680 р. [3 II/2, с. 386], *Врублєвський*, *Врублівський*, *Врубльовський* [24 1, с. 173], ст.-пол. *Wrobl*, 1216 р., *Wrobel*, *Wróbliński*, 1396 р., (патроніми) *Wroblewicz*, 1399 р., *Wroblowic*, 1426 р., (відтопонімні похідні) *Wróblowski*, 1435 р., *Wrublewski*, *Wroblewski*, *Wroblowski*, *Wrablewski*, 1598 р., *Wróblecki*, *Wróblicki*, 1602 р., пол. *Wróbelny*, *Wrabel*, *Wrubel*, *Wróbelski*, 1656 р., *Wrubiński*, ж. *Wróblewska* [36 II, с. 704], чеськ. *Vrábel*, *Vrábl* [34, с. 189] ~ елятивами пол. *wróbel*, *wrobel* (стар. *wrobl*, *wróbl*), в.-луж. *wrobl*, н.-луж. *robel* (*wrobel*) і под. [9 1, с. 570].

Гороб- та його варіанти у слов'янських антропонімах

Укр. *Гарáбух* – сучасне прізвисько в с. Мельники Шацького р-ну Волинської обл. («так у дитинстві чоловік називав горобців») [26 1, с. 228] ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *гарабу́х* «горобець» [1 I, с. 73].

Укр. *Го́роб* – прізвисько в с. Мельники-Річицькі Ратнівського р-ну Волинської обл. («від прізвиська *Воробей*») [26 1, с. 256].

Укр. *Горобей* [24 1, с. 235], **Горобі́й* (> відантропонімні ойконіми *Горобі́й* (2) на Полтавщині та *Горобі́ївка* (6) – в різних регіонах України) [32, с. 268, 272, 468] ~ апелятивами укр. діал. *горобей* «горобець» [9 1, с. 569 – 570], зх.-поліськ. *гарабей*, *горобей* “т. с.” [1 I, с. 73, 103], поліськ. *горобей* “т. с.”, «будь-яка дрібна пташка (ластівка, коноплянка, синиця, соловей, коршак і т. ін.)» [16, с. 41] та ін.

Укр. *Горобейко* – сучасне прізвисько жителя в с. Липно Ківерцівського р-ну Волинської обл. («батько місцевої жительки має прізвисько *Горобей*») [26 1, с. 256]. Пор., наприклад, укр. діал. (поліськ.) *горобейко* «горобець», «будь-яка дрібна пташка (ластівка, коноплянка, синиця, соловей, коршак і т. ін.)» [16, с. 41].

Укр. *Горобейчик* – прізвисько в с. Липно Ківерцівського р-ну Волинської обл. («батько місцевої жительки має прізвисько *Горобей*») [26 1, с. 256] ~ апелятивом блр. діал. *гарабейчык* (зменш. до *гарабей*) «горобець» [28 1, с. 422].

Рос. *Горобенко* [10] < антропоніма *Гороб*.

Слов'ян. *Горобец* [13, с. 37], укр. *Горобець* [24 1, с. 235], *Горобець* (5) – сучасні прізвиська в с. Мокрець Турійського р-ну («місцевий чоловік, у якого завжди бойовий настрій»), с. Сирники Локачинського та с. Конище Ратнівського р-нів Волинської обл. («місцеві люди, які низькі ростом») [26 1, с. 256], рос. *Горобец*, (похідне) *Горобцов* [10] ~ апелятивами укр. *горобець* «маленький сірий птах, який живе переважно поблизу житла людини» [27 II, с. 135], діал. (поліськ.) *гарабейц*, *гарабейць* «горобець» [17, с. 191], *горобэйц*, *горобэйць*, *гурубэйць* “т. с.” [18, с. 443-444] і под.

Укр. *Гороб'ї* (4) – сучасні прізвиська жителів у с. Броники Ратнівського р-ну («так прозивали родину від прізвища *Вороб'юк*») та в с. Словатичі Ківерцівського р-ну Волинської обл. («усі члени сім'ї малі ростом, уміють гарно співати») [26 1, с. 257].

Укр. *Гороб'їха* (3) – прізвиська жителів у с. Липно Ківерцівського р-ну Волинської обл. («непосидюча жінка», «батько місцевої жительки має прізвисько *Горобей*») [26 1, с. 256].

Укр. *Гороб'їшка* – сучасне прізвисько в с. Липно Ківерцівського р-ну Волинської обл. («батько місцевої жительки має прізвисько *Горобей*») [26 1, с. 256] ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *гороб'їшка* «самка горобця» [1 I, с. 72, 103].

Укр. *Горобко* [24 1, с. 235] ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *гаробка* «самка горобця» [1 I, с. 72].

Рос. *Горобовец* [10] < *Горобов* < *Гороб*.

Рос. *Горобчак* [10] < *Горобець* / *Горобко* < *Гороб*.

Рос. *Горобченко* [10] < *Горобець* / *Горобко* < *Гороб*.

Укр. *Горобчик* (5) – сучасні прізвиська в с. Затурці Локачинського р-ну, с. Боровичі Маневицького р-ну («чоловік невисокого росту») та с. Лище Луцького р-ну Волинської обл. («дуже балакучий чоловік»), (відантропонімне похідне з суфіксом *-их-а*) *Горобчіха* (2) – прізвиська в с. Лучиці Сокальського р-ну Львівської обл. («жінка, яка гарно говорить, аж щебече») та с. Тишковичі Іваничівського р-ну Волинської обл. («від прізвища *Воробей*») [26 1, с. 257] ~ апелятивами укр. *горобчик* «горобець» [27 II, с. 135], рос. діал. *воробчик* “т. с.” [25 5, с. 103].

Укр. *Горобчук* [24 1, с. 236], рос. *Горобчук* [10] < *Горобець* / *Горобко* < *Гороб*.

Укр. *Грубель* [24 1, с. 256] ~ апелятивом укр. діал. (дніпропетр., бойк.) *горобель* «горобець» [9 1, с. 569-570; 20 1, с. 186].

Інші антропоніми, мотивовані апелятивами з семантикою «горобець»

Блр. *Арбель* [21, с. 398] – словоформа з ефектом утрати слабоартикулюючих початкових *В-* або *Г-*, пор., наприклад, прізвиська укр. *Варбель* (див. вище) та рос. *Гарбель* [10].

Рос. *Арабей*, (похідне) *Арабьев* [10] ~ апелятивом блр. діал. *арабей*, «горобець» [17, с. 191].

Рос. *Оробей*, *Оробий* [10] ~ апелятивами укр. діал. (зх.-поліськ.) *оробей*, *орабей* «горобець» [1 I, с. 73], поліськ. *орібей* «горобець», «будь-яка дрібна пташка (ластівка, коноплянка, синиця, соловей, коршак і т. ін.)» [16, с. 41, 42], блр. діал. (туровськ.) *оробей* “т. с.” [31 I, с. 140].

Рос. *Оробейко* [10] ~ апелятивом укр. діал. *оробейко* «горобець» [9 I, с. 570].

Рос. *Оробенко* [10] < **Ороб*.

Укр. *Оробець* [24 2, с. 769], рос. *Оробец* [10] ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *оробець* «горобець» [1 I, с. 73], бойк. *оробіць* “т. с.” [20 I, с. 186; 2: 24] та ін.

Рос. *Оробинский*, *Оробицкий* [10] < топонімів **Оробин(-о)*, **Оробица(-я)*, **Оробки*.

Укр. *Оробко* [24 2, с. 769] < **Ороб*.

Рос. *Оробчук* [10] < *Оробец* / *Оробко* < **Ороб*.

Рос. *Рабуха*, (посесивні похідні утворення) *Рабухин*, *Рабушин* [10] ~ апелятивом укр. діал. (зх.-поліськ.) *рабух* «горобець» [1 II, с. 111].

Рос. *Рабушко*, а також іноформантне *Рабушенко* [10] < *Рабух(ш)а*.

Рос. *Швороб*, (похідне утворення на *-ов-а*) ж. *Шворобова* [10] ~ апелятивами блр. діал. *швораб* «горобець» [17, с. 191], (ускладнене) укр. діал. (зх.-поліськ.) *шворобай* “т. с.” [1 II, с. 261].

Підсумовуючи, зазначимо, що наведений перелік прізвисьцевих назв засвідчує зв'язок ономастики з діалектною апелятивною лексикою, а також виявляє збереження архаїзмів у слов'янському антропоніміконі.

Література

1. Аркушин Г.Л. Словник західнополіських говірок: У 2-х т. / Г.Л. Аркушин. – Луцьк: Вежа, 2000. – Т. I-II.
2. Архангельский областной словарь / [под ред. О.Г. Гецовой]. – М.: Изд-во Московского университета, 1980-2004. – Вып. 1 – 12.
3. Архив Юго-Западной России, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов [...]. – К.: В университетской типографии, 1859-1914. – Ч. I-VIII.
4. Бірыла М.В. Беларуска антрапанімія. 2: Прозвішчы, утворанья ад апелятыўнай лексікі / М.В. Бірыла. – Мінск: Навука і тэхніка, 1969. – 506 с.
5. Бялькевіч І. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны / І. Бялькевіч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1970. – 512 с.

6. Вершининский словарь: В 7-и томах / [глав. ред. О.И. Блинова]. – Томск: Изд-во Томск. ун-та, 1998-2002.
7. Веселовский С.Б. Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии / С.Б. Веселовский. – М.: Наука, 1974. – 382 с.
8. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка / В.И. Даль. – М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1955. – Т. 1-4.
9. Етимологічний словник української мови: В 7-и томах / [за ред. О.С. Мельничука]. – К.: Наук. думка, 1982-2012. – Т. 1-6.
10. Жертвы политического террора в СССР [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lists.memo.ru/index1.htm>
11. Заимов Й. Български именник / Й. Заимов. – София: Изд-во на българската академия на науките, 1988. – 310 с.
12. Історія міст і сіл Української РСР: Івано-Франківська область / [ред. кол.: О.О. Чернов (голова), Т.В. Бернацек, І.К. Васюта та ін.]. – К.: Гол. ред. Української радянської енциклопедії, 1971. – 639 с.
13. Казаков В.С. Именослов: Словарь славянских имен и прозвищ / В.С. Казаков. – [4-е изд.]. – М.; Калуга: Русская правда, 2002. – 239 с.
14. Книга пам'яті України: Волинська область: У 3-х т. / [ред. колегія: П.В. Онищук, Б.Й. Заброварний, В.А. Наконечний та ін.]. – Львів: Каменяр, 1995. – Т. 1. – 567 с.
15. Книга пам'яті України: Івано-Франківська область: У 3-х т. / [ред. колегія: В.М. Скрипничук, М.І. Солошенко, П.М. Шевчук та ін.]. – Львів: Каменяр, 2001. – Т. 2. – 758 с.
16. Лисенко П.С. Словник поліських говорів / П.С. Лисенко. – К.: Наук. думка, 1974. – 260 с.
17. Литвиненко Я. Загальнополіський контекст орнітолексики східнополіських говірок / Я. Литвиненко // Волинь – Житомирщина: Історико-філологічний збірник з регіональних проблем / [гол. ред.: В. Мойсієнко, В. Єршов]. – Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені І. Франка, 2010. – Вип. 22. – Т. II. – С. 186-200.
18. Никончук Н.В. Полесские названия птиц / Н.В. Никончук; [отв. ред. Н.И. Толстой] // Лексика Полесья: Материалы для полесского диалектного словаря. – М.: Наука, 1968. – С. 439-475.
19. Новітня історія України. Імена, звершення, творчість / [ред. колегія: В.В. Болгов та ін.]. – К.: Бліц-принт, 2004. – Вип. 2. – 256 с.
20. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2 ч. / М.Й. Онишкевич. – К.: Наук. думка, 1984.
21. Памяць: Гісторыка-дакументальная хроніка Лоеўскага раёна / [ред. калегія: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш.]. – Мінск: Беларуская Энцыклапедыя, 2000. – 592 с.
22. Радіон Ст. Словник українських прізвищ в Австралії / Степан Радіон. – Мельбурн: Українська Могілянсько-Мазепинська Академія Наук, 1981. – 177 с.
23. Редько Ю.К. Сучасні українські прізвища / Ю.К. Редько. – К.: Наук. думка, 1966. – 216 с.

24. Редько Ю. Словник сучасних українських прізвищ / Ю. Редько. – Львів: ТОВ “Простір-М”, 2007. – Т. 1 – 2.
25. Словарь русских народных говоров / [под ред. Ф.П. Филина и Ф.П. Сороколетова, С.А. Мызникова]. – М.; Л., С.-Петербург: Наука, 1965. – Вып. 1.
26. Словник прізвицьк північно-західної України: У 3-х т. / [упоряд. Г.Л. Аркушин]. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волинськ. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.
27. Словник української мови / [гол. ред. І.К. Білодід]. – К.: Наук. думка, 1970-1980. – Т. I-XI.
28. Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча: У 5-ці т. / [укл.: Ю.Ф. Мацкевіч (рэд.), А.І. Грынавецкене, Я.М. Рамановіч, А.І. Чабярук, С.Г. Лобач і др.]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1979-1986.
29. Тверская земля в военной истории России. Книга памяти [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.history.tver.ru>
30. Тимів І. Село на Покутті в XV-XVIII ст. Історія Бортників від найдавніших часів до XIX ст. Серія: Села і міста Покуття / І. Тимів. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 176 с.
31. Тураўскі слоўнік / [скл.: А.А. Крывіцкі (рэд.), Г.А. Цыхун, І.Я. Яшкін, П.А. Міхайлаў, Т.М. Трухан]. – Мінск: Навука і тэхніка, 1982-1987. – Т. 1-5.
32. Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 р.) / [відп. ред. Г.П. Скопненко; упоряд. В.І. Гапотченко]. – К.: Парламентське вид-во, 2012. – 784 с.
33. Худаш М.Л. З історії української антропонімії / М.Л. Худаш. – К.: Наук. думка, 1977. – 236 с.
34. Beneš J. O českých příjmeních. Rejstříky / Josef Beneš. – Praha: ČSAV, 1970. – 204 s.
35. Holutiak-Hallick S.P. Jr. Dictionary of Ukrainian Surnames in the United States / Jr. Stephen P. Holutiak-Hallick. – Georgia: Slavic Onomastic Research Group, 1994. – 493 s.
36. Rymut K. Nazwiska polaków: Słownik historyczno-etymologiczny / Kazimierz Rymut. – Kraków: Wyd-wo Instytutu Języka Polskiego PAN, 1999-2001. – Т. I-II.
37. Słownik języka polskiego / [pod red.: J. Karłowicza, A. Kryńskiego, W. Niedźwiedzkiego]. – Warszawa etc., 1900-1927. – Т. I-VIII.
38. Šimunović P. Naša prezimena: porijeklo-značenje-rasprostranjenost / Petar Šimunović. – Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1985. – 366 s.

Стаття надійшла до редакційної колегії 12.05.2018 р.

Рекомендована до друку д.ф.н., професором Дербеньовою Л.В.

**REALIZATION OF ROOT VARIATIONS *VOROB-* AND *HOROB-*
IN SLAVONIC ANTHROPNYMY****V. A. Yatsiy**

*Institute of the Ukrainian language of National Academy of Sciences of
Ukraine; Department of the History of Ukrainian Language and Onomastics;
01001, Kyiv, Hrushevsky Str., 4;
ph. (044) 279-18-85; mob.: +3 096 846-80-11; e-mail: jatsiy@ukr.net*

*The article deals with peculiarities of realization some root variations *вороб-*, *зороб-* and also their derivatives in Slavonic personal names. In accordance with the anthroponymic derivatives their motivational features are established, phonetic and grammatical modifications and word-formation models of anthroponym derivatives are researched. Various aspects of research give the opportunity to prove following statement: onomastics of any territory is connected with the linguistic features of the region.*

Key words: *onym, anthroponym, toponym, personal name, appulative, propriation, onymization, derivate.*